

Bartłomiej Nowodworski

[fundator](#)

[kawaler maltański](#)

Ur. 0.0.1552, Nowy Dwór

Zm. 0.0.1625, Warszawa

Dane rodziców

Brak danych.

Wychowanie i wykształcenie

Etapy kariery dot. edukacji

Zasłynął jako fundator szkoły wyższej w [Krakowie](#), zwanej później [Kolegium Nowodworskiego](#), które powstało pod auspicjami [Akademii Krakowskiej](#) 5 maja 1586 roku. [Kolegium](#) to miało być częścią systemu nauczania podstawowego młodzieży, która zamierzała studiować potem w [Akademii](#). Gimnazjum to otwarto w 1588 roku.

Po powrocie do Rzeczypospolitej z wygnania w 1607 roku zajął się działalnością fundacyjną oraz planował szkolenie polskiej młodzieży w szeregach [zakonu joannitów](#). Zamierzał w ramach komandorii maltańskich kształcić szlachtę w nowoczesnej [sztuce wojennej](#). Darował na rzecz wspomnianego gimnazjum w [Krakowie](#) w latach 1612-1619 olbrzymią sumę 15 tysięcy złotych, która pozwoliła zakupić potem budynek, który zwany był [Kolegium Nowodworskiego](#) lub Kolegium Nowodworskiego-Władysławskie.

Fakty z życia osobistego

Wywodził się ze szlachty pomorskiej, posiadającej majątki w okolicach Tucholi.

Był doświadczonym wojskowym. Służył Zasląwskim, Radziwiłłom i Batorym. Walczył w wojnie o [Inflanty](#) z carem Iwanem Groźnym. Posłował do [Stambułu](#). Po zabiciu w pojedynku szlachcica Biedrzyckiego udał się na wygnanie do [Francji](#). Brał udział we francuskiej wojnie trzech Henryków, a w 1599 roku udał się na [Malte](#). W roku 1605 złożył śluby zakonne w [Zakonie Maltańskim](#) i walczył z wyznawcami islamu, był nawet w [Afryce](#). Wrócił do kraju w 1607 roku. Kapitan osobistej straży królewskiej [Zygmunta III Wazy](#). Brał udział w wyprawach na [Moskwę](#), gdzie zasłynął z wielkiej odwagi i brawury podczas oblężenia [Smoleńska](#), [Borysowa](#) i [Moskwy](#). Był komandorem poznańskim (1623-1625).

Żył w [XVI-XVII wieku](#).

Bibliografia

Przedmiotowa

1. J. Bąk, *Semper in altum. Z dziejów Szkół Nowodworskich*, Kraków, 1976.
2. A.E. Koźmian, *Żywot Bartłomieja Nowodworskiego kawalera maltańskiego, królów polskich Stefana i Zygmunta III*, Poznań, 1841.
3. H. Barycz, *Historia Szkół Nowodworskich. Od założenia do reformy H. Kołłątaja*, Kraków, 1988.
4. *420 lat Szkół Nowodworskich. Wydanie Jubileuszowe*, red. T. Graff, G. Urbanek, Kraków, 2008.
5. M. Ferenc, *Collegium Nowodworskiego*, Kraków, 2012.
6. M. Bałowska, *Jakub Sobieski pamięci wielkiego kawalera Bartłomieja Nowodworskiego. Wraz z tekstem mowy Rzecz J. M. Pana Jakuba Sobieskiego [...] na pogrzebie sławnej pamięci Wielkiego Kawalera [...]*

, Szczecin, 2006.

7. T. Graff, *Wokół staropolskich fundacji i benefaktorów Szkół Nowodworskich w Krakowie*, Folia Historica Cracoviensia, 19, 2013.

8. H. Barycz, *Nowodworski Bartłomiej*, Polski Słownik Biograficzny, t. 23, Wrocław, 1978.

